

**RAPLA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2018. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Rapla 2018

Sisukord

Üldkasutatavate raamatukogude arv	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine.....	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	5
2.2 Eelarve.....	5
2.3 Projektid	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.....	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	8
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	10
2.4.4 Erialahariduse omandamine	10
2.4.5 Töötajate tunnustamine	10
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.....	10
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimestele	10
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	11
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	11
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud).....	11
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	12
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	13
3.1.3 Auviste komplekteerimine.....	13
3.2 inventuurid, mahakandmised.....	13
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	13
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	14
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.....	14
4.3 RVL teenindus.....	16
4.4 Laste- ja noorteteenindus.....	16
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	16
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	16
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.	17
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	20
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	20
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.....	21

4.6.1 kohalikul tasandil.....	21
4.6.2 riiklikul tasandil.....	23
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	23
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	24
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	24
4.9 Andmebaasid.....	26
5. 2019. aasta tegevused.....	26
LISA 1. Personali koolitus.....	27
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	27
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	28
LISA 4. Laste ja noorteüritused.....	28
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	34

Tabel 1

Maakonna	Elanike arv (01.12.17)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv*	Kokku
Rapla maakond	33763	4	21	9	2	30

Üldkasutatavate raamatukogude arv

Maakonnas on 21 üldkasutatavat raamatukogu ja 9 haruraamatukogu. Rapla Keskraamatukogu on maakonna keskraamatukogu ja täidab Rapla valla keskraamatukogu ülesandeid, tal on 3 haruraamatukogu. Valla keskraamatukoguna töötab Märjamaa Valla Raamatukogu, millel on 6 haruraamatukogu. Kokku pakub teenust 30 raamatukogu. Välisteeninduspunktid töötavad Märjamaa valla Kivi-Vigala raamatukogu ja Rapla Keskraamatukogu juures.

Haldusreformi tulemusel liitus Raplamaa Kärü vald (609 elanikku) Türi vallaga ja raamatukoguvõrgust lahkus Kärü raamatukogu. Raamatukogude arv maakonnas vähenes 1 võrra.

Seega maakonna 2018. aasta aruanne ei ole statistilistes näitajates eelmise aasta aruandega võrreldav.

1. Põhilised tegevussuunad

- 2018. aastal kasutas raamatukogude teenuseid 36,6% Raplamaa elanikest. Üle 40% teeninduspiirkonna elanikest oli raamatukogu kasutajateks järgmistes raamatukogudes: Vahastu, Rapla KRK, Purku, Raikküla, Lelle, Juuru, Kivi-Vigala, Vana-Vigala. Raplamaalane külastab aastas keskmiselt raamatukogu 6,1 korda ja laenutab 9,1 teavikut.
- Jätkuvalt kasvas raamatukogudes tehtavate kasutajakoolituste arv. Individuaalkoolitusi tehti 1018 inimesele ja rühmakoolitustel oli 2890 osalejat. Statistika näitab raamatukogu kui elukestvate õpet toetava asutuse tähtsuse tõusu. Raamatukogud liiguvad kogudepõhiselt teenuselt muude teenuste põhisele, näiteks Rapla Keskraamatukogu osales NutiAkadeemia projektis, mille raames korraldati huvilistele nutiseadmete koolitusi.
- Lastetöö põhinäitajad on püsinud stabiilsena viimasel kahel aastal. Suur osa on jätkuvalt maakondlikel ühisprojektidel, kuhu on kaasatud koolid, kunstikoolid ja lasteaiad. Rapla Keskraamatukogu poolt ellu kutsutud ja koordineeritud ettevõtmised: „Suvelugemine” (programmis osales 466 last), „Netikirjariin” (36 3-4 liikmelist võistkonda), laste kunstiprojekt „Mina näen nii” (kuhu esitati üle saja töö), „Ettelugemiskonkurss” (osalejaid oli 12 koolist), kirjanduslik mälumäng „Minu Eestimaa” (15 võistkonda 8 koolist), projekt „Kunst raamatukokku” (mille raames toimus 36 erinevat ettevõtmist üle maakonna), soovitusnimestik „Hea raamat”.
- Kokku toimus 2018. aastal maakonna raamatukogudes 499 üritust, osavõtjaid oli 13453, eksponeeriti 630 näitust. Suuremad üritused/näitused olid seotud EV100 ja

Euroopa kultuuripärandi aasta tähistamisega ning laste ja noorte kunstiprojektiga „Kunst raamatukokku“.

- Haldusreformijärgselt ühinenud valdade raamatukogudes kohaneti uue valla töökorralduse ja asjaajamisega, tutvustati oma raamatukogu vallaametnikele. 2018. aastal arutleti Rapla, Kehtna ja Märjamaa omavalitsustes ühinemisleppes raamatukogusid puudutavate probleemide üle: töötasude ja eelarvete ühtlustamine, struktuuri muudatused, ühtne juhtimismudel. Märgitakse, et pärast haldusreformi on raamatukogudel suurem roll info vahendajana elanike ja omavalitsuse ametnike vahel.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

Haldusreformi tulemusel lahkus Raplamaalt Kärü vald (609 elanikku) ja raamatukoguvõrgust Kärü raamatukogu. Raamatukogude arv maakonnas vähenes 1 võrra. Järvakandi vald liitus Kehtna vallaga ja Järvakandi raamatukogu läks Kehtna valla koosseisu.

Olukord maakonnas haldusreformijärgselt:

- Vigala vald ühines Märjamaa vallaga. Vastavalt ühinemisleppele saavad Kivi-Vigala ja Vana-Vigala raamatukogudest 1.01.2019 Märjamaa Valla Raamatukogu haruraamatukogud.
- Järvakandi vald liitus Kehtna vallaga. Järvakandi aleviraamatukogust sai Kehtna valla raamatukogu.
- Rapla vald moodustus senise Rapla, Juuru, Kaiu ja Raikküla valla ühinemisel. Rapla valla arengukavas 2018-2025 <https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4051/0201/8013/Lisa2.pdf> on sätestatud raamatukogude ühtse struktuuri loomine. Rapla vallas on 9 iseseisvat raamatukogu: Rapla Keskraamatukogu, Juuru, Järlepa, Kaiu, Kuimetsa, Vahastu, Raikküla, Kabala ja Purku raamatukogud. Jätkuvad arutelud struktuurimuutuste üle.

Haldusreform ei toonud 2018. aastal maakonna raamatukogude struktuuris muutusi. Omavalitsused tegelesid jooksvate ülesannetega.

Raamatukogude lahtiolekuajad arvestavad kohalikke olusid ja suuri muutusi 2018. aastal ei toimunud. Lahtiolekuage vähenes Keava raamatukogus seoses koosseisu vähendamisega. Kuues raamatukogus on kasutusel tagastuskastid, mis võimaldavad raamatuid tagastada töövälisel ajal.

Raamatukogu nõukogu on Rapla Keskraamatukogul. Haldusreformiga seoses vahetus nõukogu üks esindaja Raplamaa Omavalitsuste Liidust.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.17. €	Seisuga 31.12.18 €	Muutus %
Eelarve kokku	1159,204	1196,028	+3,2%
sh keskraamatukogu	368,000	392,461	+6,6%
Personalikulu	725,424	775,175	+6,9%
sh keskraamatukogu	251,770	295,421	+17,3%
Komplekteerimiskulu	212,631	214,002	0,6%
sh KOV-lt	147,949	149,517	+1,1%

sh riigilt	63,913	63,857	-0,01%
sh keskraamatukogu	57,665	55,855	-3,2%
sh KOV-lt	40,627	38,533	-5,4%
sh riigilt	17,038	17,321	+1,7%
Infotehnoloogiakulu	40,791	36,622	-12,6%
sh keskraamatukogu	11,935	12,516	4,9%
*			
*			

2018. aastal jätkus samal tasemel 2017. aastaga maakonna raamatukogutöötajate töötasude keskmiselt 7% tõus. Enim suurenesid töötajate töötasud Kaiu, Kuimetsa, Hageri, Juuru, raamatukogudes, kus töötasud olid varem väga madalad. Rapla Keskraamatukogu personali töötasu tõus jäi maakonna keskmisele tasemele.

Komplekteerimiseks KOV-idelt eraldatud summad maakonnas suurenesid 0,6%. Märkatav tõus oli Märjamaa Vallas, kus suurenes omavalitsuse rahastamine komplekteerimisele 23,3% ja riigitoetusele lisandus noorte huvitegevuse projektist 400 eurot. Komplekteerimissumma moodustas jookseveelarvest 18,5%. Kohila omavalitsuse rahastus Kohila raamatukogu komplekteerimisele suurenes 13,5% ja komplekteerimissumma kokku moodustas 16% jookseveelarvest. Rapla Keskraamatukogu komplekteerimissumma oli 0,6% väiksem eelmise aasta eelarvest ja moodustas jookseveelarvest 14,2%.

Infotehnoloogiakulu väike langus 2,6% maakonnas tulenes Kohila Raamatukogu 2017. ja 2018. aasta investeeringute vahest, mida ei katnud ära Märjamaa Valla Raamatukogu infotehnoloogiakulu 78% suurenemine (arvutikomplektide rentimine) ja Rapla Keskraamatukogu 4,9% suurem investeering infotehnoloogiale – hangiti juurde sülearvuti IT juht-konsultandile ja 4 rendiarvutit personalile.

Lisatulu eelarvesse teeniti järgnevalt: Kohila raamatukogu teenis tulu raamatukogu eelarvesse 2952 eurot, millest moodustas renditulu 2 568 eurot. Kehtna Raamatukogus lisandus eelarvesse omatulu 106 eurot. Rapla Keskraamatukogu eelarvesse laekus tulu 1627 eurot. Saali rendiga teenitud tulu läks täies mahus eelarve kohustuse (2000 eurot) täitmiseks.

Käru raamatukogu lahkumine maakonna raamatukoguvõrgust mõjutas 2018. aasta eelarvet vähe.

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Eesti Kultuurkapital	IV kvartal	100	161,40
Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp	20.-30.10 2018	340	655
Teavikute soetamise toetus eraisikutelt	2018	244	244
Laste ja noorte huvitegevus ja huviharidus	1.05-1.11 2018	400	400
„Raamatukogude arendamine“ Kultuuriministeerium	1.05-31.05 2018	1580	2110
Projekt „Kunst raamatukokku Raplamaal“	1.06–31.12.	1149	1475,48

Tallinna Keskraamatukogu katusprojektist „Kunst raamatukokku“	2018		
Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp Projekt "Suvelugemine 2018" maakonna raamatukogudes	1.10–5.11. 2018	1000	2156
Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp „Rahvusvaheline koostöö raamatukogudes“		600	
SA Raplamaa Omavalitsuste Arengufond „Rahvusvaheline koostöö raamatukogudes“		1163	

Kabala raamatukogu kasutas toetust põimiku „Minu kiri” koostamiseks, kuhu koguti kohalike inimeste käsikirjalisi tekste.

Kultuurkapital rahastas Kehtna raamatukogus Kadri Hinrikuse ja Vladislav Koržetsi esinemist.

Projektidest „Kunst raamatukokku Raplamaal“ ja „Suvelugemine 2018“ saadud toetused olid toeks maakondlike ühisürituste korraldamisel töös laste ja noortega. Koomiksitöötubades ja maakondliku suvelugemise lõpupeol osales kokku üle 300 lapse.

Kultuuriministeerium finantseeris Rapla Keskraamatukogu koolitusprojekti maakonna raamatukogutöötajatele: „Juhtimine kui meeskonnatöö. Loovus juhi töös.“

Rahvusvahelise koostöö raames olid Rapla Keskraamatukogul külas Läti Vabariigi Madona Maakonna raamatukogu ja Leedu Vabariigi Anykščiai Rajooni Rahvaraamatukogu töötajad.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Koosseis vähenes Kehtna valla Keava raamatukogul 0,25 võrra ja töökoormuseks jäi 0,5. Järvakandi raamatukogul koondati 0,5 raamatukoguhoidja ja 0,5 koristaja ametikohta.

2018. aasta lõpus töötas Raplamaa raamatukogudes 58 raamatukoguhoidjat, neist osalise tööajaga töötas 21.

Rapla Keskraamatukogus vahetus 4 töötajat. Tehti muudatus asutuse struktuuris. Tööle võeti kultuurikorralduse spetsialist.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest Lisa 1

Keskmiselt käis raamatukogutöötaja aastas 1,6 koolitusel.

Koolituste teemad:

Raamatukogude töö korraldamine ja juhtimine: „Muudatused töödiguses 2017-2018. Töödigus praktikas“; „Avaliku õiguse teostamine ja isikuandmete töötlemise üldmäärus“; „Tööandjate uus kohustus - psühhosotsiaalse töökeskkonna mõõtmine, analüüsimine ning riskide ennetamine“; „Juhtimine kui meeskonnatöö. Loovus juhi töös“; „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste avardamine“, aga ka „Esmaabiandja väljaõpe“ ja puhastusseminar „Puhastuspäev 2018“.

Psühholoogia ja suhtlemine: „Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia“, „Teada, osata ja suuta, osalemaks elukestvas õppes“, „Koostöö keeruliste meeskonnaliikmetega“.

Kirjanduse ja kultuurivaldkond: lugemisprogrammi „Aitan lapsi raamatute juurde“ koolitused, „Biblioteraapia kasutamise võimalustest ja võtetest. Kirjanduse mõjust vastuvõtjale“, „Laps kirjanduses“.

Digipädevus: Tartu Ülikooli raamatukogu täiendõppeprogramm „Infopädevus“, „Saa nutikaks“, „Raamatukogusüsteemid ja isikuandmete kaitse“.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Rapla Keskraamatukogu korraldas 2018. aastal maakonna raamatukoguhoidjatele 5 seminar-nõupidamist, 2 õppepäeva ja 3 koolitust, kus õppijatele väljastati koolitustõend. Koolitusseminaride fookus oli suunatud halduskoostöö rakendamisele, muudatuste juhtimisele, meeskonnatöö arendamisele.

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
21.02.2018 3.10.2018	Kirjandus (uue kirjanduse komplekteerimine lähtudes sihtrühmade infovajadusest)	Tiina Talvet Taimi Jürgens Kaja Kivissaar	3	68/4	
25.04.2018	Raamatu-uudised kirjastuselt Varrak	Krista Kaer	1,5	30/4	
19.12.2018	Armin Kõomägi Arvo Treimaa interpretatsioonis	Arvo Treimaa	1,5	31/4	
21.02.2018	Tööturu hetkeolukord Raplamaal	Ilvi Pere Pille Vavulski	1,5	34/4	
14.03.2018	AS Rahva Raamat kirjastamistegevus ja raamatukaubandus. Kirjastuse e-keskkond raamatukogudele, hulgiveeb, e-raamatud	Gerti Kogermaann Galina Uibo Rain Siemer	5	33/4	
25.04.2018	SA Innove Raplamaa Rajaleidja tegemised	Ruth Lippus	2	30/4	
9.05.2018	Nutiseadmete koolitus	Katrin Grichin	3	14/3	
25.05.2018	Euroopa Kultuuripärandiaasta: Keila-Joa loss, Vääna Mõisakool ja	Signe Paaland Marika Alter	6	15/1	

	raamatukogu (erialane infovahetus Eesti raamatukogude vahel ning mäluasutuste toimimismehhanismid)				
25.05.2018 30.05.2018	Juhtimine kui meeskonnatöö. Loovus juhi töös	Mati Ruul	6	50	1580.- Kultuuriministeerium
3.10.2018	Raamatukogud ja andmekaitse	Maie Teearu	2	32/4	
6.11.- 7.11.2018 13.11.- 14.11.2018	MTÜ Õppekeskus Tõru "Teada, osata ja suuta, osalemaks elukestvas õppes: sotsiaalsed oskused raamatukogutöötajatele"	Reet Valgmaa Erle Nõmm	56	23/4	Euroopa Liit Euroopa liidu sotsiaalfond
5.12.2018	Biblioteraapia kasutamise võimalustest ja võtetest. Kirjanduse mõjust vastuvõtjale	Andrus Org	6	30/4	

Koostöös Koolituskeskus Vilko MÜ-ga:

- Meeskonnatöö koolitus, mille eesmärk oli omavahelise meeskonnatöö tõhustamine, vastavate oskuste tõstmine, koostööoskuste arendamine ja positiivse ja toetava meeskonnatunnetuse loomine; kultuuriministeerium finantseeris Rapla Keskraamatukogu koolitusprojekti maakonna raamatukogutöötajatele: „Juhtimine kui meeskonnatöö. Loovus juhi töös“.
- Biblioteraapia kasutamise võimalustest ja võtetest. Kirjanduse mõjust vastuvõtjale.

Koostöös MTÜ Õppekeskusega Tõru koolitus:

- "Teada, osata ja suuta, osalemaks elukestvas õppes", mille keskmes oli sotsiaalsete oskuste arendamine. Koolitust rahastas Euroopa Liit ja Euroopa Liidu Sotsiaalfond.

Rapla Keskraamatukogu korraldab koostöös Eesti Raamatukoguhoidjate Ühinguga:

- XVIII maaraamatukoguhoidja päeva Kehtnas 30. oktoobril
- Lasteraamatukoguhoidja päeva 19. septembril

Maakonna raamatukogude töötajad hindavad kõrgelt kirjandusliku õpiringi tegevust uudiskirjanduse tutvustamisel. Elerin Vilumets Kuimetsa raamatukogust: „Kuna raamatute hinnad jätkuvalt tõusevad, raha teavikute soetamiseks aga väheneb, siis muutub valiku

küsimus eriti oluliseks. Palju kergem on otsustada, milline raamat kogusse komplekteerida, kui olen saanud seda ise katsuda ning vaadata.“

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: LISA 2

Raamatukogutöötajad on avalike esinemistena toonud välja: raamatukogutunnid koolides ja lasteaedades, koduloo- ja kirjandusülevaated, ülevaated erialasest tööst, raamatukogu ürituste tutvustamised TRE raadios.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Tallinna Ülikooli infoteaduste erialal õpib 2 töötajat, 1 bakalaureuseõppes ja 1 magistriõppes. Kehtna Kutsehariduskeskuses IT-süsteemide noorempetsialisti erialal õpib 1 töötaja.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Tiiu Talu – Eesti Rahvamajade Ühingu tunnustussündmusel „Kaheksakand 2017“ Aasta koostööpartneri tiitel

Kristiina Bender – Kohila valla aukiri Eesti Vabariik 100

Urve Nurmik – nominent Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu tunnustusele „Aasta lasteraamatukoguhoidja 2018“

Pille Matt – nominent Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu tunnustusele „Aasta maaraamatukoguhoidja 2018“

Ülle Ämarik – Märjamaa Valla tänukiri

Edith Alasi – Raplamaa TÕN-i tänukiri „Aasta Õpitegu Raplamaal 2018“

Irma Robam – Rapla Valla Külade Ühenduse nominent aasta sädeinimese tiitlile

Luule Bortnikova – Kehtna valla tänukiri

Mare Ülemaante – Märjamaa valla aukodanik

Kaja Tammar – kultuurkapitali kultuuripreemia

Kristel Murel - kultuurkapitali aastapreemia

Kristel Murel - Aasta lasteraamatukoguhoidja 2017

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine LISA 3

Ruumide laiendamist ja remonti vajavad: Laukna, Varbola, Haimre, Järvakandi, Hageri (külmad ruumid), Kaiu, Valtu (asub rendipinnal, ruumid on külmad - talvel 10-15 kraadi, vihmaga lasevad katuseaknad läbi), Purku, Juuru, Hagudi raamatukogud.

Kapitaalremonti ja lisaruume vajab Rapla Keskraamatukogu.

Asukohaga ei ole rahul Kodila, Laukna haruraamatukogud, mis asuvad külakeskusest eemal.

Kohila raamatukogule soetati inventari 5297 euro eest: puidust/metallist kahepoolne raamaturiiul, puidust lasteraamatute riiul, kolm metallriiulit, televiisor koos PS4 Pro mängukonsooliga ning laste lauajalgpall.

Rapla Keskraamatukogus renoveeriti lugemissaali teeninduslett ja soetati töötaja töölaud. Remonditi ventilatsioonisüsteemi.

Raamatukogu töökeskkond vastab tänapäevastele nõuetele ligikaudu pooltes maakonna raamatukogudes.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimestele

12 maakonna raamatukogus on tagatud ja 18 raamatukogus ei ole tagatud juurdepääs liikumispuudega inimestele. Juurdepääs puudub: Hageri, Hagudi, Inglise, Järvakandi (asub hoone III korrusel), Kaiu, Keava, Kuimetsa (II korrus), Laukna, Purku (II korrus), Raikküla, Sipa (II korrus), Teenuse, Valgu (II korrus), Valtu (II korrus), Vana-Vigala, Varbola, Rapla Keskraamatukogu (juurdepääs koos abistajaga on olemas esimesele korrusele). Hagudi raamatukogul puudub juurdepääs täielikult ja raamatukoguhoidja Maret Aavik kirjutab, et inimene saabub autoga, helistab ning töötaja viib eelnevalt kokkulepitu talle õue kätte.

Raamatukogutöötajad tõdevad, et elanikkonna vananedes suureneb inimeste hulk, kes ei suuda kõrgemal korrusel asuvasse raamatukogusse tulla.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Kokku on Raplamaa raamatukogudes 136 arvutitöökohta, neist 67 töötajatele ja 69 kasutajatele. Raamatukogude info- ja kommunikatsioonitehnoloogia jooksevkulud on valdavalt hooldus ja andmeside ühendus (interneti ühendus, raamatukoguprogrammi RIKS hooldus, arvutite rent ja hooldus jne.).

Wi-Fi leviala on kõikides raamatukogudes ja Kuusiku välisteeninduspunktis (puudub Kivi-Vigala välisteeninduspunktis).

Interneti kiiruseid suurendati 2018. aastal Märjamaa Valla Raamatukogus, Valtu ja Kohila raamatukogudes.

IKT tasemega riistvara ja internetiühendusega ei ole rahul Järlepa ja Vahastu raamatukogud. Hagudi raamatukogu ei ole rahul internetiühendusega.

Märjamaa valla laste ja noorte huvitegevuse ja huvihariduse toetusest soetati üheksasse valla raamatukogusse e-lugerid ja Märjamaa raamatukogu lasteosakonda graafikalaud. Rapla Keskraamatukokku osteti projekti „Kunst raamatukokku Raplamaal“ vahenditest Wacom Intuos Pro graafikalaud, Nutiakadeemia projektiga kaasnes LENOVO tahvelarvuti. Vaata Maailma, Tieto Estonia ja Swedbank Eesti projekti „Uus algus“ raames vahetati keskkogus välja 3 kasutajate arvutit ning Hagudi haruraamatukogus 1 arvuti. Osteti foto-, filmi- ja dokumendiskänner, üks sülearvuti.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

2018. aasta oli Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva aasta ja palju ilmus raamatuid, mille väljaandmine oli vabariigi tähtpäevaga seotud. Raamatukogude töötajad arvestasid teavikute hankimisel selle sündmusega, veelgi suurema tähelepanuga jälgiti eesti autorite uudisteoste ilmumist, osteti ülevaatelisi koguteoseid, hangiti uustrukke. Endiselt pöörati suurt tähelepanu laste lugemisharjumuse kujundamisele, seda koostöös lasteasutuste ja lapsevanematega. Meeles peetakse alati seda, et rahvaraamatukogu kogu peab olema universaalne ja vastama kasutajate ootustele-vajadustele.

2018. aasta statistilised näitajad ei ole võrreldavad eelmise aastaga. Maakonna raamatukoguvõrgust lahkus Kärü (hästirahastatud) raamatukogu. Raamatukogude arv maakonnas vähenes 1 võrra.

Raplamaa rahvaraamatukogudesse osteti 2018. aastal teavikuid 214 002 euro eest, eelmise aastaga võrreldes suurenes summa 1371 euro võrra. Teavikute ostmiseks kulus ühe elaniku kohta kokku 6,3 eurot, sama näitaja eelmisel aastal oli 6,1. Kohalikud omavalitsused eraldasid teavikute komplekteerimiseks 149 517 eurot (4,4 eurot elaniku kohta), riik toetas 63 857 euroga (ca 1,9 eurot elaniku kohta), muudest allikatest saadi 628 eurot.

Lisaks Kehtna raamatukogule, mis hangib teavikud ise, ostavad ka Kohila ja Märjamaa raamatukogud omavalitsuse rahade eest teavikuid ise. Põhjusena tuuakse välja teavikute kiirem jõudmine lugejateni. 2018. aasta lõpul toimus Kehtna raamatukogu andmebaasi liitmine teiste Raplamaa raamatukogude juurde RIKS-i, ees ootab kirjete ühitamine.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

2018. aastal moodustasid annetused 12% raamatute, 23% ajakirjade ja 37% ajalehtede juurdetulekust, 2017. aasta näitajad olid vastavalt 9%, 24% ja 46%. Riigi ja Eesti Hoiuraamatukogu vahendusel lisandusid Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva puhul Raplamaa üheksasse rahvaraamatukogusse Post Factumi kirjastuse „Eesti ...100 aastat“ sarja raamatud.

Maret Aavik Hagudi raamatukogust toob välja, et kõiki annetuseks saanud raamatuid pole raamatukogul vaja ja paljud annetatud eksemplarid jäävad laenutuseks. Annetatud ajakirjandusväljaanded on väikestes külakogudes jätkuvalt oluliseks perioodikaväljaannete kogu täienduseks.

Kogude kujundamisel lähtutakse kehtivatest normidest ning kasutajate vajadustest.

Lelle raamatukogu direktor Mariina Madisson toob olulisima välja:

- teaviku vastavus teeninduspiirkonna lugejate nõudlusele
- heatasemelise, väärtustatud rahvuskirjanduse eelistamine
- piisaval hulgal kaasaegset laste- ja noortekirjandust
- erilaadse teaviku komplekteerimine (audiokraamatud, heliplaadid, videofilmid)
- uustrukkide komplekteerimine, vanade eksemplaride välja vahetamine

Raplamaa raamatukogude jooksevkuludest moodustavad komplekteerimiskulud 17,9% (2017 -18,3%).

5 raamatukogus uuriti kasutajate rahulolu kogudega kasutades RIKSi võimalusterohket statistikamoodulit. Paljudele maaraamatukogudele valmistab muret kasutajaskonna vananemine (ja sellest tulenev vähenemine), millega tuleb teavikute hankimisel arvestada.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2018. aastal kulus Rapla maakonnas 81,5% komplekteerimissummast raamatute ostuks. Kogudesse lisandus 13183 nimetust/13885 eksemplari raamatuid, millest annetusi oli 1665 nimetust/1690 eksemplari. Hangitud raamatutest 72,9% moodustas ilu- ja lastekirjandus. Võõrkeelse raamatu ostuks kulutati 3,35% komplekteerimissummast, enamus sellest kulus Raplas ja Kohilas, kus on lugeja olemas. Märjamaa vallas osteti teenuse tutvustamiseks harukogudesse e-lugeri, esialgu on neis vaid tasuta pakutavad raamatud.

Rapla Keskraamatukokku osteti aasta jooksul raamatuid 2123 nimetust/2733 eksemplari. Eelmisel aastal osteti 2734 raamatut, seega suudeti osta arvuliselt sama palju eksemplare. Kogusse osteti üks võrguväljaande kasutamise digiõigus 315 euro eest. Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 5,7 eurot ja iga teeninduspiirkonna elaniku kohta lisandus kogusse 0,4 eksemplari. Raamatute hankimiseks kulus 86% komplekteerimissummast, 69% ostetud raamatutest moodustas ilu- ja lastekirjandus. Rapla Keskraamatukogu on kujunenud maakonna teiste kogude jaoks suurimaks RVL partneriks. Lastekirjanduse uustrukkidest hangiti vähemalt üks eksemplar, vajadusel rohkem. Lasteraamatu puhul on eriti oluline, et kogust laenutatav raamat näeks hea välja, poleks „ära loetud“.

Raamat kallineb pidevalt, 2017 maksis keskmine Raplamaale ostetud raamat 12,23 eurot, 2018. aastal 12,56 eurot. Raamatukoguhoidjad märgivad, et komplekteerimisvalikuid on üha keerulisem teha. Maie Kalmiste Kehtna raamatukogust toob välja, et kahjuks ei anna tellimisel juuresolev annotatsioon teavikust tõest informatsiooni. Anneli Vesiallik Hageri raamatukogust märkis, et tellib raamatu kindlasti juhul, kui 4-5 inimest on huvi tundnud, vähesema huvi puhul kasutab RVL-teenust. Triinu Tamberg Raikküla raamatukogust tõi välja, et kallimate (aime)raamatute puhul on ta sunnitud eelistama RVL-i.

Mitmes aruandes töid raamatukogutöötajad välja, et noorteraamatut loevad meelsasti ka täiskasvanud lugejad ja seetõttu komplekteerivad nad neid. Enamus raamatukogutöötajast töid välja väga hea koostöö lasteaedade, koolide ja teiste kohalike asutustega. Koos õpetajate, kasvatajate, ringijuhendajate jt. arutatakse läbi vajadused ja võimalused raamatute jm teavikulaadide hankimiseks. Muret teeb endiselt võimetus hankida nõutavamad raamatud suuremas eksemplaarsuses. Sageli pole RVL sel puhul lahenduseks, sest uued raamatud on kõigis kogudes laenutuste tipus ja RVL teel neid enne oma lugejate huvi lõppemist ei

laenutata. RVL-i teel laenati maakonna raamatukogudest 2018. aastal 9105 raamatut, kõik raamatukogutöötajad märgivad aruannetes selle vajalikkust. Mariina Madisson Lellest: „Tegelikkuses sõltub RVL-i tulemus külaraamatukogu töötaja missiooni- ja kohusetundest. Nõudlust rohkemate teavikute järele kui väike raamatukogu suudab pakkuda, on alati olemas. Oleneb paljuski raamatukogu töötajast, kas ta soovib, saab või tahab RVL-i teel oma lugejate soove täita.“

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

2018. aastal telliti Rapla maakonda perioodikat 37525 euro eest, raamatukogudesse osteti 653 aastakäiku ajakirju (2017-710 aastakäiku) ja 210 ajalehti. Maakonna raamatukoguhoidjate sõnul tuntakse ajakirjanduse vastu suurt huvi, palju on kohalkasutusi, suureneb ajakirjade kojulaenus. Perioodika tellimissummasid küll suurendatakse, aga väljaanded kallinevad pidevalt. Annetusena lisandus 153 ajakirjade ja 77 ajalehtede aastakäiku. Kultuuriväljaannete vastu on huvi üldiselt kasin, aga mitmes raamatukogus on kasutaja leidnud ajakiri „Muusika“. Rapla Keskraamatukokku osteti 2018. aastal 81 nimetust ajakirju ja 24 nimetust ajalehti. Annetusena lisandus kogusse 22 aastakäiku ajakirjandust.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

2018. aastal osteti Rapla maakonda 83 ja annetusena saadi 243 auvist. Rapla Keskraamatukogu kogusse lisandus 68 auvist, neist 16 annetusena. Hangiti mitmeid koduloolise sisuga videosalvestisi (külade lood, kroonikad jm). Auviste ostule kulus 1,8% komplekteerimise eelarvest.

Enamuse annetatud auvistest moodustasid Hoiuraamatukogust hangitud Eesti Filmiklassika sarja videosalvestised. Mitmed filmid on valminud kirjandusteoste põhjal ja neid saab kasutada kooliprogrammi täienduseks.

Lauamänge hangiti 2018. aastal 63 (Rapla Keskraamatukokku 16), mitu raamatukogu juhatajat märkisid, et huvi lauamängude vastu on hakanud suurenema ja neid kasutatakse aktiivselt.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuuri viis 2018. aastal läbi 3 raamatukogu.

Maakonnas kustutati 18221 eksemplari raamatuid, 967 aastakäiku ajakirjandust ja 63 auvist. Töös kogudega oli tähelepanu all ringluse näitaja. Lisaks lagunenu raamatutele kustutati kogudest üeliigseid eksemplare (millel andmebaasi järgi puuduvad laenutused). Inventeerimine RIKS keskkonnas oli kasutajasõbralik ja ülevaatlik.

Rapla Keskraamatukogu kogust kustutati 2018. aastal 4591 eksemplari raamatuid, 192 aastakäiku ajakirju ja 54 auvist.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Haldusreform ei avaldanud mõju lugejateenindusele ja raamatukoguteenuste kvaliteedile ning olulisi muutusi ei toimunud.

Lugejate rahulolu-uuringu viis läbi Kohila raamatukogu: „Valdavalt oli kasutajate tagasiside positiivne. Kõige vähem oldi rahul audio/video valikuga ja iseseisvaks tööks vajalike tingimustega. Võimalusest ise raamatuid interneti teel otsida, pikendada ja reserveerida RIKSWEBis oli teadlik 75% vastanutest.“

ERÜ algatatud „Rahvaraamatukogude kvaliteedi hindamise uuringus“ osales 17 raamatukogu. Inimesed kasutavad raamatukogude WiFi-t aktiivselt oma nutiseadmetes, sülearvutites. Kõiki selle teenuse kasutajaid statistikas ei registreerita.

Rapla ja Kehtna valla ja Eesti Posti vahel on sõlmitud frantsiisileping postiteenuse osutamiseks. Teenust osutatakse Hagudi, Kaiu ja Lelle raamatukogudes. Mariina Madisson Lelle raamatukogust võtab teenused kokku: postipakkide väljastamine ja vastuvõtmine,

postimaksevahendite (ümbrikud, margid jms.) müük, maksete ja perioodika tellimuste vastuvõtmine. Teenust osutatakse raamatukogu lahtiolekuaegadel.

Rapla Keskraamatukogus asub SA Eesti Draamateater „Piletimaailma“ müügipunkt, mille kasutajad olid suures osas koolid.

Rapla Keskraamatukogu oli lugejatele avatud 287 päeval 45 tundi nädalas. Inventuuri tõttu oli raamatukogu suletud 5 tööpäeva, see kajastus lugejateeninduse näitajate languses. Jätkus töötajate asendamine haruraamatukogudes Alus, Kodilas ja Hagudis.

Rapla Keskraamatukogu vähendas Kuusiku välis teeninduspunkti lahtiolekuaega kahelt päevalt ühele. Lahtiolekuaja muutmise põhjuseks oli vähene külastajate arv teisel päeval. Väljapakutud õhtune aeg ei leidnud oodatud kasutamist. Kuusiku välis teeninduspunkti tööga seotud Taimi Jürgens toob välja, et „teeninduspunktile truuks jäänud Kuusiku elanikud kasutavad hea meelega kohapeal kättesaadavat raamatukoguteenust ja väljendavad siirast heameelt antud võimaluse üle“.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõikides raamatukogudes on tagatud inimestele juurdepääs avalikule teabele (Rahvaraamatukogu Seadus §15 (2) ja Avaliku Teabe Seadus §33).

Rapla Keskraamatukogus on kasutajatele 6 arvutit, neist 5 lugemissaalis. 2018. aastal registreeriti AIP-s kasutuskordi 2464, millest 17% olid laste arvutikasutused. Kasutajaarvutid on ühendatud printeriga, printimisteenust kasutati aktiivselt, samuti kasvas skaneerimisteenust vajajate arv.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Raplamaa elanikest kasutab raamatukogude teenuseid 36,6%.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2017	Lugejad 2018	Muutus (+-)*
Linna/maak. Rmtk	12820	12347	-473
Sh keskk	4121	4007	-114

Raamatu-Kogu	Külastused 2017	Külastused 2018	Muutus (+-)*	Virtuaal-külast. 2017	Virtuaal-külast. 2018	Muutus (+-)*
Linna/maak. Rmtk	221066	203488	-17578	170412	168103	-2309
Sh keskk	60663	55965	-4698	36406	33302	-3104

Raamatu-	Laenut-d	Laenut-d	Muutus	Päringud**	Päringud**	Muutus
----------	----------	----------	--------	------------	------------	--------

Kogu	2017	2018	(+)*	2017	2018	(+)*
Linna/maak. Rmtk	291080	280166	-10914	8750	7399	-1351
Sh keskk	86805	84205	-2600	1375	1039	-336

Maakonna 2018. aasta aruanne (Tabel 5) ei ole statistilistes näitajates võrreldav eelmise aasta aruandega. Käru vald liitus Türi vallaga ja raamatukoguvõrgust lahkus Käru raamatukogu.

Lugejad, laenutused ja virtuaalkülastused on maaraamatukogudes võrreldes eelmise aastaga samal tasemel. Vähenenud on **külastuste ja päringute arv**.

Väikesed külaraamatukogud toovad põhjuseks elanikkonna üldise vananemise ja liikumisraskuste tekkimise just hajaasustusega piirkondades. Meili Andreller Kivi-Vigala raamatukogust: „...raamatukogu teeninduspiirkonna elanike arv vähenes, sellest tulenevalt vähenes lugejate, külastuste ja laenutuste arv. Suurenes virtuaalkülastuste, kohalkasutuste, ajalehtede ja ajakirjade kojulaenutuste, infopäringute ja individuaalkoolituste arv.“

Külli Kahl Kaiu raamatukogust: „Külastuste arv võrreldes eelmise aastaga on suurenenud 347 külastuse võrra, samas laenutuste arv vähenenud 857 võrra. Külastuste arv sisaldab ka postipunkti külastajaid, kes käivad raamatukogus vaid oma postipaki järel, aga ei laenuta.“

Maaraamatukogudes tervikuna on kasvanud perioodika laenutused. Üle 40% laenutustest moodustasid ajalehtede ja ajakirjade laenutused: Keava, Kuimetsa, Purku, Sipa, Teenuse, Vahastu, Valgu raamatukogudes. Perioodika hinnad on kallinenud ja ajakirjanduse kasutamine on tõusnud. Helle Rehepapp Teenuse raamatukogust: „Lugejaid on lisandunud, kuna piirkonnas suvitajatel on suurem huvi raamatukogu vastu. Laenutamine on suurenenud tänu perioodika suuremale valikule“.

Raamatukogud, kus vähenesid laenutused, peavad põhjuseks uudiskirjanduse vähest kättesaadavust – raha raamatu ostmiseks on vähe. Irma Robam Vahastu raamatukogust: „Raamatukogul napib teavikute komplekteerimisraha ning suur osa tuleb hankida RVL-i teel. RVL teenusega asendab küll raamatukogus puuduolevaid teavikuid, kuid uute raamatute kättesaadavust see ei paranda.“

Anne Idvand Eidapere raamatukogust: „... rahvusriigi eksisteerimise kõige suurem ülesanne on oma keele ja kultuuri säilitamine. Sellele annab iga väike raamatukogu oma panuse, ka siis, kui statistika seda ei näita.“

Rapla Keskraamatukogus vähenes lugejate arv kokku 2,8%, külastuste arv 8,4%, laenutuste arv 3,1%. Suurim langus oli külastajate osas. Rapla ja Alu raamatukogudel, mõlemal külastuse arv vähenes üle kahe tuhande, Hagudi ja Kodila raamatukogudes veidi alla tuhande.

Infopäringud

Raamatukogudele esitatud infopäringute arv oli 7399 (võrreldes eelmise aastaga -1351). Suurimateks päringute esitajateks on jätkuvalt õppijad, kelle päringud on seotud kooli- ja uurimistöödega. Tuuakse välja, et vähenenud on nn. kirjanduslikud päringud, enamasti on päringud seotud igapäevaeluga (Euroopa ravikindlustuskaardi tellimine, sõidugraafikud, loomakaitse, Eesti Energia, digilugu, mälestusmedalid jm). 2018. aastal oli palju päringuid transporditeenuste kohta. Rapla raamatukogus moodustavad infopäringutest suure osa aeganõudvad kodulooliste teemadega seotud infootsingud.

4.3 RVL teenindus

Raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teel laenati raamatukogudest välja 5010 ja sisse 4095 teavikut.

Rahvaraamatukogu seadus §14 (4): Rahvaraamatukogu kogudes puuduvad teavikud tellitakse lugeja soovil ja kulul teistest raamatukogudest.

Järjest keerulisemaks on muutunud RVL raamatute logistika korraldamine. Raamatu edasi-tagasi toimetamine posti teel läheb lugejale kalliks, võtab aega ja maksmine saaja kulul on Omniva puhul keeruline.

Irma Robam Vahastust: „RVL laenutused suureneksid kindlasti, kui logistikas oleks kindel süsteem. Ühtegi originaalset lahendust antud teenuse paremaks toimimiseks pole leidnud. Pakiautomaat ja postkontor Vahastu raamatukogu puhul jäävad välja, kuna antud teenuseid külas ei pakuta.“ Ede Talistu Märjamaalt: „Rahvaraamatukogu seaduse kohaselt peaks RVL toimima küll lugeja kulul, aga kahjuks maapiirkondades see ei ole teostatav, kuna puuduvad võimalused kasutada postiteenuseid.“

Praegu teevad RVL-i kõige enam raamatukogutöötajad koos vabatahtlikest vallatöötajate, tuttavate ja oma pereliikmetega. Seega, lugejale on teenus tasuta. Seadusest tulenevalt tasulist RVL-i teenust lugejale pakkudes ilmselt enamus loobuksid.

Rapla Keskraamatukogust laenati välja 2395 (Raplast 2002) teavikut. RVL välja laenutuste arvu 16,9% vähenemine oli otseselt mõjutatud aktiivse Kärü raamatukogu lahkumisest Türi valda. Keskraamatukogu tellis teistelt raamatukogudelt 853 (Raplasse 313) raamatut. Näiteks telliti raamatuid „Netikirjariini” mängijate raamatutega varustamiseks, samuti kohustusliku koolilugemise tarvis. Rapla raamatukogu tellib sisse raamatuid, mis kohapeal on pikas ootejärjekorras, kuid maakonna mõnes teises raamatukogus nõudlust ei oma.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kõik maakonna raamatukogud hankisid laste- ja noorteraamatut kasutajate huvi äratamiseks ja koolitöö vajadusi silmas pidades ja seda tehti koostöös õpetajatega maksimaalses võimalikus eksemplaarsuses. Sellest oli kasu, maakonna lastetöö näitajad paranesid ja mitmed raamatukogutöötajad tõid välja, et neil on võimalus lastega individuaalselt töötada.

Uut laste-ja noortekirjandust soetatakse külaraamatukogudesse üks eksemplar ja põhikoolide kooliraamatukogud ostavad uut raamatut minimaalselt. Seetõttu eelistavad õpetajad kasutada aastakümneid programmis olevaid vanu raamatuid, mida on raamatukogudes säilinud suures eksemplaarsuses. Seega on jätkuvalt probleem, et õpilased loevad klasside kaupa üheaegselt samu vanu raamatuid.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabelis 5 ei ole statistilised näitajad võrreldavad eelmise aastaga. Kärü vald liitus Türi vallaga ja raamatukoguvõrgust lahkus Kärü raamatukogu.

Tabel 6

Rmtk	Lug- d 2017	Lug- d 2018	Muutus (+/-)*	Külast- d 2017	Külast- d 2018	Muutus (+/-)*	Laenut 2017	Laenut 2018	Muutus (+/-)*
Linna/maak. Rmtk	3647	3631	-26	71669	67991	-3678	44588	40625	-3963
Sh keskk	907	954	+47	14964	14668	-296	10392	10180	-212

Maakonna lastetööd hindame heaks, kuigi laste külastused ja laenutused on veidi langenud. Rapla Keskraamatukogus tõusis lastest lugejate arv, kuid laenutuste ja külastuste arv raamatukogus tervikuna langes. Langus oli Alu ja Kodila haruraamatukogudes. Rapla raamatukogus tõusid nii laenutused kui külastused, mis on jätkuvalt lastega tehtava hea töö tulemus.

Maakonna raamatukogud osalesid aktiivselt projektis "Suvelugemine" ja internetipõhises mängus „Netikirjariin” ning teistel maakondlikel ja vabariiklikel ettevõtmistel. Projektis „Suvelugemine 2018“ osales 14 maaraamatukogust 466 last. Internetipõhisest mängust „Netikirjariin” võttis osa 36 võistkonda. Annika Toom, üks viktoriini läbivijajatest Rapla raamatukogust, kirjutab: „Netikirjariini” üheks osaks on otsimisülesanded erinevatest andmebaasidest (RIKS, ESTER, DIGAR JA DIGAR EESTI ARTIKLID), et parandada sisulise informatsiooni otsimise oskust.” Internetipõhisele mängule eelnesid e-kataloogide koolitused Raplamaa suuremates tõmbekeskustes.

Kirjanduslikus mälumängus 3.-4. klassidele „Minu Eestimaa” osales 15 võistkonda 8 koolist.

XIV Nukitsa konkursil osales Rapla maakonnast 243 last 10-st raamatukogust: Kehtna (34), Valgu (21), Järvakandi (29), Kivi-Vigala (26) ja Järvakandi (29) piirkonna lapsed. 2018. aastal oli osavõtt konkursist mõnevõrra väiksem. Kehtna raamatukogu töötaja Tiina Vaher ütleb: ”Sedasorti konkurss ei paku lastele kahjuks eriti huvi. Mõni on kohe otse küsinud, aga mis ma selle eest saan? Sedeli täitmine käibki rohkem klassi ühiskülastuse tulemusena, kiiruga ja huupi. Lemmikraamatu valimine eeldab rohkemat lugemist.”

Laste külastuste arv suurenes Lelle raamatukogus. Marina Madissoni aruandest: ”Kindlasti annab suurenenud numbrisse oma osa raamatukogus tegutsev postipunkt. Sageli on postipunkti külastajatel lapsed kaasas ja ajal, kui täiskasvanu kasutab postiteenust, viibib laps lugemisnurgas raamatuid sirvides või mängides.” Samuti lisab ta, et raamatukogu on kooliõpilastele kokkusaamise ja ajaveetmise koht ning selleks on raamatukogus väga head tingimused – lastele oma lugemisnurk pehme mööbliga ja eraldatud rõdu, kus meeldib eriti noortel aega veeta. Laukna raamatukogu töötaja tõstab esile tihedat koostööd lasteaia uue personaliga.

Teenuse raamatukoguhoidja Helle Rehepapp ütleb: „Lapsi on piirkonnas vähe ja ka külastused on vähenenud. Lugemishuvi on taandunud kooli kohustusliku kirjanduse laenutamisele. Lapslugejate arv on suurenenud tänu suvitajate lastele.”

Anneli Vesiallik Hageri raamatukogust lisab: „Laste külastuste ja laenutuste arv on vähenenud. Sügisel alustas Hageris kooliteed kuus õpilast, eelneval aastal 18 õpilast.”

Kehtna raamatukogu direktor: „Tundub ikkagi nii, et mis pole liikuv, vilkuv ja näpitanav, pole laste jaoks piisavalt atraktiivne. Ei aita suunamine – ajakirju ja ajalehti nad sirvima ega laenutama ei hakka.” Maie Kalmiste tunneb puudust emakeeleõpetaja toest ja ütleb: „Paljuski sõltub laste raamatulugemine ka õpetajast, kes lapsi lisaks tunnisisesele ka kooliväliselt raamatuid lugema suunab. Paraku juba mitu aastat ei ole Kehtna koolis enam niisugust emakeeleõpetajat. Siin on meie endi jaoks lai tööpõld, millele oleme vähe tähelepanu pööranud.”

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Märjamaa Valla Raamatukogu direktor Ede Talistu võtab kokku: „Lugemisharjumuste kujundamisel ja arendamisel on oluline koostöö koolide, lasteaedade ja lastevanematega. Koostöö õpetajatega (eriti algklasside puhul) ja lasteaiaõpetajatega on Märjamaa raamatukogudel väga hea. Õpetajad on hästi kursis uudiskirjandusega ja annavad õpilastele soovituslikuks lugemiseks laiema valikuga uudiskirjandust. Selliste valikute koostamine on eriti otstarbekas olukorras, kui raamatukogus on üks eksemplar antud nimetust. Vajadusel tehakse RVL-i, ükski laps ei tohiks jääda ilma soovitud raamatust. Algklassides on õpetaja soovitusel väga olulised, sest õpetaja soovitatud enamus klassist ka laenutab ja loeb. Põhikooli osas jääb kahjuks lugemine tunduvalt vähemaks.”

EV100 kajastus raamatukogude erinevates ettevõtmistes

Märjamaa, Varbola, Valgu, Hageri ja Ingliste raamatukogud osalesid ERÜ lugemisprojektis „Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks“. Kirjanduslikus mäluvõngus „Minu Eestimaa“ osalesid lapsed Raplast, Kohilast, Hagerist, Hagudist, Alust, Kaiust ja Märjamaalt. Rapla Keskraamatukogu lasteosakonna seinal valmis „Netikirjariinist“ osavõtjate ühistööna paberist volditud kurgedest Eesti lipp „Õnne Eestimaale“. Emakeelepäeva tähistamisel Märjamaal esitasid Rapla Ühisgümnaasiumi õpilased luulekava „Isamaalt Eestimaale“ ja Märjamaa Gümnaasiumi õpilased luulekava „Minu Eesti“. Selline ühisesinemine oli esmakordne ja noored lubasid edaspidigi midagi taolist veel koos teha.

Kultuuripärandiaasta raames kohtuti Märjamaa raamatukogus Märjamaa Gümnaasiumi vilistlase, pärimusmuusik Cätlin Mägiga kes tutvustas erinevaid rahvapille ja rääkis lugusid. Kultuurpärandi nimistust rääkis Mari Tammar, kes tutvustas kultuuripärandi liike ja Märjamaa kultuuripärandit.

Heas koostöös Märjamaa Valla Noortekeskusega osales Märjamaa Valla Raamatukogu lasteosakond valla huvihariduse ja huvitegevuse messil "Loomepada". „Messil tutvustati noortele huvihariduse ja huvitegevusega seonduvaid võimalusi Märjamaa raamatukogus. Lapsed tutvusid uusima Eesti laste- ja noorsookirjandusega, lahendasid kirjanduslikke ristsõnu, tegid infootsinguid silmaringi avardamise ülesannete lahendamiseks, jne. Parimad lahendajad said auhinnad Märjamaa valla lastekaitsepäeval.

Kohila raamatukogu osales Kohilas toimunud Rajaleidja karjääriorienteerumises „Oska Raplamaal Rada leida“.

Sisukas, järjepidev ja huvitav lastega tehtav töö Kohila raamatukogus on taganud kõikide lastetööd puudutavate näitajate tõusu. Kohila raamatukogu juhataja Kristiina Bender kirjutab: „Sügisest alustas tegevust 1.-3. klassi õpilaste huvialaring „Muinasjutu-kunstituba“. Ringi eesmärk on tutvustada eesti ja maailma lastekirjandust ning arendada kujutatavat mõtlemist, loovust ja fantaasiat läbi käelise tegevuse (joonistamine, maalimine, meisterdamine). Ringi juhendab kunstiopetaja Heli Rohtla. Ringitegevus sai teoks tänu riikliku huvihariduse toetusele. Raamatukogu II korrusel, laste- ja noortetoas, on sügisest võimalus kaks korda nädalas mängida konsoolimänge ning lauajalgpalli. Raamatukogu kõrval asuv Kohila Mõisakool üüris esimesel poolaastal raamatukogu II korruse ruumi koolitundide läbiviimiseks.”

Projektis „Kunst raamatukokku Raplemaal“ osalesid Rapla, Kohila, Märjamaa ja Ingliste raamatukogud. Siinkohal näide Kohila raamatukogus toimunud:

- Kohila gümnaasiumi 9. klassi õpilaste näitus "Graafilised maastikud"
- Kohila Koolituskeskuse kunstikooli õpilaste näitus "Mõisalood"
- Kohila Gümnaasiumi loometööde näitus "Rõõm värvidest"
- Kalmer Kaera kellade näitus "Ajast muutuv aeg"

- Kunstnik Joonas Sildre koomiksitöötuba noortele
- Triinu-Liis Urgardi näitus "Fantaasiamängud"
- Marta Malsubi näitus "Näost näkku"

Kunstnik Joonas Sildre koomiksitöötuba noortele toimus ka Raplas ja Märjamaal.

Kunstnik Made Balbatiga kohtusid lapsed Märjamaa, Kohila, Alu ja Rapla raamatukogudes. Ingrid Teder Rapla Keskraamatukogust kirjutab, et Made Balbati näitust külastasid mitmed Rapla koolide klassid emakeele tunni raames. Eestvedajaks oli emakeele õpetaja Koidula Takk, kes oli koostanud huvitava kirjandusliku küsimustiku teoste kohta, mida Made Palbat on illustreerinud. Alu raamatukogu töötaja Aili Erm kirjutab: „Üks suurüritus oli kohtumine raamatuillustraatori Made Balbatiga. Temaga kohtus terve koolitais lapsi ja õpetajad. Oli väga tore ja südamlük kohtumine. Eelnevalt oli meil lasteraamatute illustratsioonidest seinanäitus ja vitriinis oli näitus raamatusarjast „Põhjamaade romaan“, mida Made Balbat on kujundanud.” Põhjamaade kirjandusnädalal, mille aastateemaks oli „Põhjala raamatukangelased”, osalesid Rapla, Kivi-Vigala ja Järvakandi raamatukogud.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatatud programmiga „Aitan lapsi raamatute juurde“ liitusid Rapla maakonnast Valgu ja Kivi-Vigala raamatukogu. Programm käivitub jaanuaris 2019.

Alati on raamatukogudes oodatud kohtumised kirjanikega. Sel aastal kohtus Andrus Kivirähk Eidapere, Kadri Hinrikus Kehtna ja Ilmar Tomusk Märjamaa lastega ning Kätlin Vainola, Heli Illipe-Sootak ja Kätlin Kaldmaa olid oodatud Kohila raamatukokku. Noorkirjanik Ene Sepp kohtus kahel korral Rapla Vesiroosi Kooli õpilastega, kus ta esitles oma värskaid noorteromaane „Jagatud suvi” ja „Taeva tühjad tribüünid” ning rääkis kaasahaaravalt raamatutest, kirjutamisest ja tööst Uus-Meremaal.

Inglise Raamatukogu juhataja Pille Matt esitles oma uut raamatut „Tihti tehti tähti”. Kohtumine toimus ka Alu raamatukogus, kus „lapsed said reaalselt katsuda raamatute tegelasi, kuulata veelkord seiklustest”, räägib Aili Erm Alu raamatukogust.

Populaarne on laste seas ettevõtmine „Öö raamatukogus” Järvakandis, Kohilas, Kaius, Kuimetsas ja Varbolas. Järvakandi raamatukogu juhataja Rita Merekivi kirjutab: „Mulle väga meeldib sügisene „Öö raamatukogus“. See on üritus, kus reede õhtul tulevad I-III klassi lapsed oma magamisriiete ja õhtusnäkiga raamatukokku. Mängime kirjanduslikke mängu, naudime külalist, sööme pannkooke, loeme õhtujutte. Koju läheme aga alles laupäeva hommikul. Sel aastal oli meie külaliseks Pille Matt oma „Väikese Villemiga“, kes lastele väga meeldis.” Varbola töötaja Monika Kase lisab: „Maikuus toimus esimest korda üritus „Ööraamatukogu jututuba“. Üritus oli kavandatud lasteaija koolieelikute rühmale. Et tegevus oleks "öisem", oli raamatukogus pime, lapsed tulid väikeste LED-küünaldega raamatukokku.”

Varbola raamatukogus jätkub projekt „Raamat lapseni”. Kordaläinud ettevõtmine oli ka „Oskar Luts pildis ja filmis”. Monika Kase kirjutab: „Lastele tutvustati slaidide abil Palamuse kooli, järgnes lühike Oskar Lutsu eluloo tutvustus. Tutvustusele järgnes filmi „Nukitsamees“ vaatamine. Filmi kohta olid koostatud viktoriiniküsimused, nendele vastamiseks kasutasid õpilaset rakendust KAHOOT.”

Raamatukogu kasutamise koolitusest koolieelikutele kirjutab Purkust Rael Padjus: „Sellist koolitust teen teist aastat. Peale koolitust tahavad lapsed kohe lugejateks hakata. Neile meeldib ise raamatukogus käia. Andes lastele võimaluse ise valida ja enda nimele raamatuid võtta, suurendame nende huvi lugemise vastu.”

Huvitav raamatukogutund toimus Eidapere raamatukogus. „Raamatukogutunnis 4. klassile tutvusid õpilased e-kataloogiga, võrdlesid seda vana piltkataloogiga, saja aasta taguse

kooliõpilase tahvliga ja sellele väliselt sarnaneva tahvelarvutiga, jne. Toimus nagu ajarännak vanast ajast digiaega”, ütleb töötaja Anne Idvand.

Ettelugemine on traditsiooniks Kehtna raamatukogus, direktor Maie Kalmiste: „Ettelugemispäeva tähistamiseks jätkasime 2016. aastal alustatud traditsiooni, kus hommikutundidel vanemad õpilased noorematele ettelugemist teevad.”

Ettelugemine teraapiakoerale toimus Rapla Keskraamatukogus koostöös Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühingu lugemistiimiga, kuhu kuuluvad koerajuht Tiiu Varik-Sau ja labrador Cämmi. Hooajal käis Cämmile lugemas 9 last. Tagasisidelehtedelt loeme, et lastel, kes käisid ette lugemas mitmeid kordi, paranes lugemisoskus, lihtsamaks läks suhtlemine.

Rapla Keskraamatukogu korraldab kolm kohtumist noorkirjanikega. Raplast pärit Ene Sepp esitles oma värsked noorteromaane „Jagatud suvi” ja „Taeva tühjad tribüünid” ning rääkis kaasahaaravalt oma raamatutest, kirjutamisest ja tööst Uus-Meremaal. Purkust pärit Annemari Laane esitles oma noorteromaani „Rahapaja rada”, mis sai teoks tänu osalemisele ERÜ projektikonkursil „Raamatukogud-muuseumid-noored“.

Maaraamatukogudel on oluline roll kanda kogukonna tegemistes. Lasteürituste korraldamine suuremates raamatukogudes Kohilas, Märjamaal, Kehtnas, Raplas on võimaluste rohkem ja mitmekesisem. Raamatukogudel, mille teeninduspiirkonnas asub kool või lasteaed, on lihtsam tööd organiseerida.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: LISA 4

Rapla Keskraamatukogu oli maakondliku „Suvelugemine 2018“ lõpupeo korraldaja. Pidu peeti Rapla Kultuurimajas, kuhu oli kutsutud 200 tublimat lugejat üle maakonna. Ingrid Teder Rapla Keskraamatukogust kirjutab: “Lastele andsid torelda kontserdi noorte seas populaarne lauljatar Liina Ariadne Pedanik ja teda kitarril saatnud tuntud juutuuber Martti Hallik. Palju elevust tõid saali Improteater Ruutu 10 noored näitlejad, kes koos lastega improviseerisid meeleolukaid lugusid. Suvelugemine toob igal suvel lugema hulgaliselt neid lapsi, kes selles programmis on osalenud juba algusest peale ja igal aastal lisandub neid lapsi, kes lugemise enda jaoks alles avastanud.”

Rapla Keskraamatukogus jätkus koostöö Rapla Vesiroosi Kooliga, kus lugemislaagri lapsed külastasid ühel laagripäeval raamatukogu. Raamatukogus tutvustati lastele uusimat lastekirjandust ja korraldati fotoorienteerumise võistlus, mis õpetab raamatukogus orienteeruma ja leidma soovitud teoseid ning tekste. Tänuväärt ettevõtmist koordineerivad mitmendat aastat õpetajad Lea Lindegren ja Pilvi Pregel.

Aasta lõpus toimus mudilastele näitleja Heino Seljamaa kohvriteatri etendus „Okasroosike”.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	524	530	138

Koduteenindust korraldab maakonnas 19 raamatukogu ja sihtgrupiks on valdavalt liikumispuudega ja/või eakad inimesed. Peamine teenus on teavikute laenutamine ning harvemal juhul IT-alane abi e-teenuste kasutamisel.

Valdavalt raamatukogude eelarvetes antud teenuse jaoks vahendid puuduvad. Helle Rehepapp Teenuse raamatukogust: „Koduteenindus toimub isikliku sõiduautoga – see on nagu vabatahtlik töö....“

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Märjamaa Haigla	3	50
Kuuda Hooldekodu	3	47
Rapla Hooldekeskus	4	30
Alu Lasteaed-Algkool	1	6
Hageri hooldekodu	1	14
Järvakandi lasteaed	1	21
Järvakandi kool	2	45

Teenuse, Hageri ja Rapla Keskraamatukogu külastasid hooldekodusid. Peamisteks teenusteks oli raamatute laenutamine, ettelugemised ja vestlused. Külliki Leinpere Rapla Keskraamatukogust: „...tööd hooldekeskuses ei saa mõõta statistiliste näitajatega. Paljud vanakesed lihtsalt ootasid mind, et vestelda.“

Märjamaa Haiglas loeti ette projekti „Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks“ raames. Rapla Keskraamatukogu, Järvakandi, Kohila raamatukoguhoidjad käisid lasteaedades ja koolides esinemas lastevanematele ja õpetajatele.

4.6 Raamatukogu kui kohaliku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogude roll kohaliku pärandi jäädvustamisel, elukestva õppe toetamisel ja vabaaja võimaluste pakkumisel on kasvanud.

14 raamatukogu märgivad oma aruannetes, et koostöö kogukonnaga ja kohaliku omavalitsusega on tihenened just EV100 ühisürituste korraldamisel. Näiteks Märjamaa Valla raamatukogu oli kaasatud Märjamaa folgipäevadele, valla traditsioonilisele kodulookonverentsile, Teenuse raamatukogu tegi koostööd Teenuse Naiste Ühendusega, viidi läbi Eesti 100 tähistamine vabariigi aastapäeval, europarlamenti külastus, perepäev, lapitehnika jätkukursus, õmblemise õpitoad.

Kohaliku omavalitsuse kaasava eelarveprojekti hääletused oli 11 raamatukogus, 9 raamatukogus müüdi ja isikustati ühistranspordi kaarte. 13 raamatukogus kohtuti omavalitsuse esindajatega arutamaks kogukonnale olulisi probleeme.

Raamatukogu ruume kasutavad kohalikud vabaühendused oma nõupidamiste korraldamiseks.

4.6.1 kohalikul tasandil

Vaba aja keskusena Kokku toimus 2018. aastal maakonna raamatukogudes 499 üritust, osavõtjaid oli 13453, eksponeeriti 630 näitust. Arvukalt üritusi/näitusi oli seotud EV100 ja Euroopa kultuuripärandi aasta tähistamisega ning laste- ja noorte kunstiprojektiga „Kunst raamatukokku“.

EV100 ettevõtmisi: Kehtna raamatukogus viidi läbi ja selgitati välja valla raamatukogude lugejate 100 lemmikut Eesti kirjanike loomingust, eksponeeriti Eesti ajaloolisi rahatähti ning Eesti münte läbi aegade. Vahastu raamatukogu koostöös Vahastu Küla Seltsiga ning Vahastu

küla elanikega pani kokku Vahastu küla 100 olulisemat fakti ja sündmust (näitus ja esitus).

Euroopa kultuuripärandi aasta tähistamisest: Maie Kalmiste Kehtna raamatukogust: „... külas oli loodusterapeut Ene Laur. Panime raamatukogus välja eri paikkondade rahvarõivaid ning laulu- ja tantsupidu kajastavate vanade postkaartide näituse Järvamaa kultuuriaktivisti Tiiu Saaristi kogudest „Rahvariidel mustreid mitu.“” Laukna raamatukogus toimus Eesti rahvuslikke kirivöösid ja nende valmistamist tutvustav üritus. Sellele järgnes pikem kirivööde kudumise koolitus käsitöömeister Riina Paisu juhendamisel. Huvitavad ja heal tasemel olid Kohila raamatukogu näitused: "Läbi ajalõimede: Hageri kihelkonna rahvarõivad ja Hageri kindakirjalised vaibad", Ehalill Halliste gobeläänide näitus "Tanu all - Eesti mõrsjad ja noorikud", „Eesti kirjandus eesti köites: Eesti Nahakunstnike Liidu valiknäitus“, puukäsitööd tutvustav: „Küübinäitus: rahvapärase puukäsitöö konkursi tööd“.

Kogukonnale korraldasid õppesõite kultuuriloolistesse paikadesse: Kabala, Vana-Vigala, Järlepa, Valtu raamatukogud.

ETKA Andras korraldatud Täiskasvanud Õppija Nädala raames toimusid õpitoad, koolitused 9 raamatukogus. Näiteks Lelle raamatukogus toimusid seebitegemise ja käsitöökaartide valmistamise õpitoad.

Eesti Vabariigi juubeliaastal tegutsesid aktiivsemalt kirjandusklubid, kirjanduslikud käsitööringid Järlepa, Kabala, Kehtna, Teenuse, Laukna raamatukogude juures.

Rapla Keskraamatukogus jätkusid kuuendat hooaega suvised luulelõunad. Esinesid Triin Soomets, Tiit Born, Ele Pedassaar, Leelo Tungal, Peeter Teppo ja Lemmi Kuulberg. Kaks viimast on Rapla juurtega ja esitlesid oma luuleraamatuid.

Aasta jooksul oli kohtumisi autorite, kirjanike ja avaliku elu tegelastega: Aivar Paidla (Brüssel), Ena Mets, Ly Ehin, Piret Päär, Ene Sepp, Tõnis Blank, Epp Maria Kokamägi, Marja Kallasmaa jt.

Oli mitu raamatuesitlust: koguteose “Raplamaa loodus, aeg, inimene” teine köide “Aeg”, Ain Mihkelsoni “Ümberpööratud pahupidi” ja Siiri Sisaski “Hästijätt”.

Kaja Tammri eestvedamisel toimunud „Teetund raamatuga” sai osavõtjatelt positiivseid hinnanguid. Teetunnil tutvustavad raamatukoguhoidjad uusi raamatuid ja eelneval kokkuleppel räägib oma lugemiselamusest teetunnis osaleja-huviline.

Kunstinäitustest saalis pälvisid erilist vaatajate tähelepanu Epp Maria Kokamägi maalide näitus “Inglid maastikul”, Made Balbati raamatuillustratsioonide näitus “Pildid lastele”, Marge Looritsa pindpõimevaipade näitus; vitriininäitustest Eve Vetemaa nahkehistööd “Mälestuste radadel”, Henry Hellaste “Loodus rahatähtedel”, Piret Keskra vanad jõuluehted ja Kersti Keskküla hõbeehete näitus. Huvitav oli Piret Pääri rändnäitus lugude jutustajatest “Et rada ei rohtuks”.

Varakevadel toimusid raamatukogutöötaja Mariann Roosla aialoengud.

22. oktoobril tähistati mitme erilaadse ettevõtmisega Rapla Keskraamatukogu 115. sünnipäeva. Külastajad said süüa kohapeal küpsetatud pannkooke, kuulata luulet, pildistada end raamatuga ja valida kingiks raamatu.

Raamatukogupäevade ajal teenindasid lugejaid raamatu autor ja koolitaja Ain Mihkelson ja vallavanem Piret Minn.

Eesti 100. sünnipäevale olid pühendatud nn „ukseluule“ ja raamatunäitus “Sada aastat, 100+ raamatut”, kus iga aastat esindas 1-2 kirjandusteost. Raamatukogus eksponeeriti ka Eesti Huumoriliidu karikatuurinäitust “Juubel – Eesti Vabariik 100” ja valla lasteaedade näitust

“Minu kodu – Eesti”. Juubelile oli orienteeritud ka stuudio “Ruum ja Disain” õpilaste keraamikanäitus.

Kohalikku pärandit jäädvustav Head tööd kogukonna kultuuripärandi kogujana ja talletajana teevad: Eidapere, Vana-Vigala, Kehtna, Laukna, Inglise, Valtu, Vahastu, Purku raamatukogud. Kohalik ajalugu on kättesaadav Eidapere raamatukogu kodulehel olevast virtuaalmuuseumist <http://eidapereraamatukogu.kehtna.ee/index.php?id=3> Anne Idvand ütleb, et vanade fotode pärast on palju pöördumisi raamatukogu poole. Lelle raamatukokku tuuakse hoiule erinevate kohalike sündmuste taieid, hoiul on Lelle kooli arhiiv, hulgaliselt pildilist ja tekstilist infot kiriku ajaloo ning kohaliku elu-olu kohta. Mariina Madisson: „Kõik see moodustab kokku ühe põneva koduloolise pärandi, mida pärandada tulevastele põlvedele.“

Rapla Keskraamatukogu jätkas Rapla-teemaliste mälestuste ja fotode kogumisega ja nende avalikuks tegemisega. Kuni eraldiseisvat muuseumi Raplas pole, on raamatukogu kohaks, kuhu koguda kodukoha ajalugu puudutavaid materjale. Ruumipuudusel ei saa raamatukogu vastu võtta suuri arhiive/kogusid ja esemeid.

Koos Rapla Vallavalitsuse ja kohalike kodu-uurijatega lülitus Rapla Keskraamatukogu ERM-i ja Eesti Kultuurkapitali projekti „Sünnipaik“. Projekti Rapla valla koordinaatoriks sai Rapla Keskraamatukogu kultuurikorralduse spetsialist Age Tekku.

Koostööpartnerid

Raamatukogud teevad koostööd valla haridus- ja kultuuriasutustega, aga ka küla-, huvi-, noorte- ja päevakeskustega.

4.6.2 riiklikul tasandil

Osaleti EV100 ettevõtmises ja projektides: ERÜ lugemisprojektis „Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks“ osales 6 raamatukogu; Tartu Linnaraamatukogu projektiga „JutuPeatus” tegid koostööd Kohila, Kehtna, Kuimetsa, Rapla Keskraamatukogu.

Järvakandi raamatukogu näitusesaalis oli üleriigilise kunstikonkursi “MINU Keskus KLAAS 2018” tööde näitus.

Rapla Keskraamatukogu töötajad tegid koostööd maakonna ajalehega Raplamaa Sõnumid, kus kord kuus ilmub raamatukogutöötaja kirjutatud pikem artikkel ühest või kahest eesti autori teosest.

Rapla Keskraamatukogul jätkus koostöö Sillamäe Linnaraamatukoguga.

Koostööpartnerid Eesti Lastekirjanduse Keskus – koolitused lastetöötajatele, ühisprojektid, näiteks lugemisprogramm „Aitan lapsi raamatute juurde”.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühinguga koostöös korraldasime lasteraamatukoguhoidja ja maaraamatukoguhoidja päeva, osalesime projektis „Rahvaraamatukogude kvaliteedi hindamise mudel”.

Kohila raamatukogu toob koostööpartneritena välja: Eesti Nahakunstnike Liit, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber MTÜ, Haapsalu Frankofiilide Ühing, Vaata Maailma SA.

Märjamaa Valla Raamatukogu koostööpartneriteks olid Harjumaa Muuseum, Läänemaa Muuseum, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Ajaloomuuseum; Riigikantseleiga tehti koostööd Eesti Vabariigi presidendi külaskäigu eel Märjamaa Valla Raamatukogus.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Koostöönäiteid näituste osas Kohila raamatukogus: Soome kunstnike keraamik Irene Lahti ja maalikunstnik Jarmo Suojärvi näitused "Vastandvärvid", "Mammuti matkamine" ja Rootsi Instituudi koostatud stendinäitus. Rootsi Instituudi näitust „Siin kasvavad lapsed“ vahendas Rootsi saatkond.

Koostöös Eesti Muusikanõukoguga andis rahvusvahelise muusikapäeva puhul Rapla Keskraamatukogus kontserdi varajase muusika ansambel Gamut Consort. Läti Vabariigi 100. sünnipäeva puhul esitles novembris Pärnu luulesõprade ühendus Luuletaeva Latern õpetlikku kava Läti poetide luulest läbi 100 aasta pealkirjaga „Läti luule ja muusika“.

Rahvusvahelise kolmepoolse koostöölepe raames külastasid Rapla Keskraamatukogu Läti Vabariigi Madona Maakonna raamatukogu ja Leedu Vabariigi Anykščiai Rajooni Rahvaraamatukogu töötajad. Külalistele näidati mitut maakonna raamatukogu. Teisel päeval sõideti Ida-Virumaale. Sillamäe Linnaraamatukogus toimus teine ümarlaud teemal „Uued väljakutsed raamatukogudes“.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

2018. aastal viidi maakonna raamatukogudes läbi 253 rühmakoolitust 2890-le inimesele ja 904 individuaalkoolitust 1018-le osalejale. Kasutajakoolituste arv kasvas võrreldes eelmise aastaga nii individuaal- kui rühmakoolituste osas.

Elektronkataloogist RIKSWEB tehtav otsingute arv on kasvanud rohkem Märjamaa Valla Raamatukogus, Hageri, Kohila ja Rapla Keskraamatukogus. Annika Toom Rapla Keskraamatukogust: „... teeme individuaalkoolitusi, kus näitame kataloogi kasutamist, pikendamist, reserveerimist.“

Nutiakadeemia projektiga liitusid raamatukoguhoidjad Rapla ja Kohila raamatukogudest. Kohila raamatukogu viis NutiAkadeemiaga koostöös läbi nutinõustamist 36-le inimesele ja Rapla Keskraamatukogu koolitustel osales 149 inimest.

Märjamaa Valla Raamatukogu direktor Ede Talistu võtab kokku: „Koolitust vajavad eelkõige vanemad inimesed ja need, kes igapäevaselt ei pea kasutama infotehnoloogilisi vahendeid. Individuaalkoolitust vajati kõige rohkem e-teenuste kasutamisel, sõidukaartide isikustamisel, tulu – ja tervisedeklaratsioonide täitmisel, internetipanga ja paberivaba ARKi kasutamisel, väljatrükkide tegemisel, fotode töötlemisel, digiallkirjastamisel, ID-kaardi kasutamisel, sertifikaatide uuendamisel, e-piletite ostmisel, sõiduplaanide kasutamisel, CV koostamisel, trükiste tellimisel e-keskkonnast. Õpetati tekstitöötlusprogrammide kasutamist, uurimustööde ja referaatide vormistamist, RIKSWEB-i ja e-PRIA kasutamist, sotsiaalmeedias kontode loomist, failide lisamist kirjadele, Maa-ameti kaardirakenduse kasutamist, jne.“

Raamatukogudes tehtava kasutajakoolituse olulisus kasvab, kuna enamik riigi- ja erasektori teenustest on kättesaadavad e-keskkonnas. Nende kasutamine nõuab teadmisi ja oskusi, mida vanemaealisel elanikkonnal napib. Katrin Grichin NutiAkadeemia koostööpartnerina Rapla Keskraamatukogust tõdeb, et tänapäeva nutiseadmete tutvustamine on vajalik just keskealisele kasutajale.

Kasutajakoolituse tase oleneb raamatukoguhoidja oskustest ja raamatukogu tehnilisest võimalusest (hea arvuti, kiire internet).

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogud reklaamivad oma tegevust ja teenuseid ajaveebis või kodulehel, sotsiaalmeedias, omavalitsuse veebilehel, vallalehes, raamatukogus kohapeal ja kogukonna infostendidel. 30-st üldkasutatavast raamatukogust on koduleht või ajaveeb 28-l.

Mariina Madisson reklaamib Lelle raamatukogu tegevust ja tutvustab teenuseid järgmiste kanalite kaudu:

- veebikeskkonnas ajaveebi ehk blogi kaudu
- sotsiaalmeedia keskkonnas Facebookis, Lelle rahvamaja avalikul kasutajakontol ja kogukonna jaoks loodud suletud gruppis „Meie Lelle“
- kohaliku omavalitsuse veebilehel
- kohaliku omavalitsuse ajalehes

- suuliselt ja kirjalike teadetenä raamatukogus ja rahvamajas kohapeal
- aleviku teadete tahvlitel

Interaktiivseid teenuseid, mis hõlbustavad teabe vahendamist kasutajate ja raamatukogu vahel või on mõeldud raamatukogusiseseks kasutuseks registreeriti 63 ja raamatukogupoolsete postituste arv oli 2517. Sotsiaalmeediakanalitest on kõige kasutatavam Facebook, mida kasutatakse info jagamiseks, suhtlemiseks teiste raamatukoguhoidjatega ja RIKSi arendajaga. Lugejad suhtlevad läbi FB raamatukoguhoidjatega teavikute pikendamise küsimuses ja lisainfo saamiseks ürituste kohta.

Kivi-Vigala raamatukogu tutvustab oma tegevusi blogis ning Facebooki lehel <https://www.facebook.com/KiviVigalaRaamatukogu/>. Meili Andreller: „Raamatukogupoolseid postitusi tehti 2018. aastal 210 ja virtuaalkülastusi oli 12686, mis on 1072 võrra rohkem kui 2017. aastal. Virtuaalkülastuste arvu kasv näitab, et kasutajad on raamatukogu Facebooki lehe ja blogi omaks võtnud ning küllastavad neid agaralt.“

Kaiu raamatukogu aruanne näitab, et blogi külastusi oli 2018. aastal 261 võrra rohkem kui eelmisel aastal. Külli Kahl toob välja, et kõige rohkem otsitakse infot uute raamatute saabumisest, raamatukogu üritustest ja lahtiolekuaegadest.

11 raamatukogu teeb koostööd valla lehe ja Raplamaa Sõnumitega. Nelja raamatukogu töötajad märkisid koostööd Rapla TRE raadioga.

Kohila raamatukogul on oma reklaamtrükised ja kingitused: raamatukogu tutvustav brošüür, visiitkaart, laste ja täiskasvanute järjehoidjad, spetsiaalselt raamatukogule kujundatud kruus. Viimane täiendus kingituste valikusse on raamatukogu nimega puidust (kadakapuust) järjehoidja.

Pille Matt Ingliste raamatukogust oli kaastegev raamatu „Ingliste sõnas ja pildis“ koostamisel, mis oli EV100 kogukonnakingitus. Kogutud arhiivimaterjalid on hoiul raamatukogus ja fotopank sai lisaks üle 100 vana foto. Raamatukogus oli digipiltide näitus „Ingliste 100 vaadet“.

Raamatukogudes aset leidvate sündmuste info ilmub igal nädalal Raplamaa Sõnumites „Kuhu minna“ rubriigis. Raplamaa Sõnumid on keskraamatukogu tegemisi kajastanud 40 artiklis. Vallalehes Rapla Teataja on Rapla Keskraamatukogu üritused pikemalt kajastatud 5 lehenumbris.

TRE Raadio tutvustab tööpäeva hommikuti raamatukogu töötajate poolt koostatud väljanoppeid vanadest ajalehtedest ja jooksvalt toimuvaid üritusi. On toimunud ka pikemaid intervjuusid, näiteks 5. septembril Made Balbatiga ja 5. novembril Õie Paaslepaaga <http://rapla.tre.ee/raplamaa-hommikuprogramm/>.

Rapla Keskraamatukogu Jõululuuletuste stendist ilmus Maalehe artikkel Delfi uudistes. Detsembris oli raamatukogu fuajees väljas stend jõululuuletustega, mille hulgast sai endale meelepärase kaasa rebida. Valikus oli 40 luuletust. Stend kujunes populaarseks ja pidevalt tuli luulevaru täiendada.

Ajakirja Raamatukogu 2018. aasta 1. numbris kirjutati Kristel Murelist kui aasta lasteraamatukoguhoidjast 2017.

Alates 2018. aasta detsembrist sisestame raamatukogu üritusi maakondlikku Google Docsi põhisesse kultuuriürituste kalendrisse, et vältida ürituste kattuvust teiste kultuuriasutustega. Rapla Keskraamatukogu uuendas reklaamjärjehoidjaid. Koos Rapla linna helkuripuuga avati raamatukogu fuajees helkurioks egiidi all „Et Sinu tee raamatukokku oleks turvaline ja valgustatud“, selleks puhuks telliti jagamiseks mõeldud raamatukogu logoga helkurid.

Rapla Keskraamatukogu aasta tegemistest on valminud [pildiline kokkuvõte](#).

4.9 Andmebaasid

Rapla maakonna raamatukogud kasutavad 2015. aastast kataloogi- ja infosüsteemi RIKS. 2018. aasta lõpul liitus maakonna serveriga Kehtna raamatukogu (toimub kirjete ühildamine). RIKS-i kodulooliste artiklikirjete baasi lisati 2018. aastal kokku 718 uut kirjet, neist 430 bibliografeeriti Rapla Keskraamatukogus, ülejäänud Kohila ja Märjamaa raamatukogu poolt. Tänu Digar Eesti artiklite portaalile on vähenenud artiklite bibliografeerimise vajadus - portaalis on võimalik teha täisteksti otsingut.

Raamatukogud pakuvad alati oma veebilehe kaudu võimalust kasutada e-kataloogi RIKS, URRAM ja ESTER.

Raamatukogude veebilehtedel on lingid andmebaasidele, riigiasutustele, mäluasutustele ning kodanikuportaalidele, raamatublogidele, sõnastikele, kultuurikalendritele jm infokanalitele. Valiku teeb raamatukogutöötaja, lähtudes oma isiklikust arvamusest. Raamatukoguhoidjad tõdevad, et puudub teadmine sellest, kui palju andmebaase tegelikult kasutatakse.

5. 2019. aasta tegevused

- 2019. aastal jätkub Rapla, Kehtna ja Märjamaa raamatukogudel töö ühinemisleppest tulenevast: töötasude ja eelarvete ühtlustamine, ühtse struktuuri moodustamisest tulenevalt dokumentatsiooni muutmine, asjaajamine jne.
- Eesti keele aasta ja [“Laulupidu 150. Eesti laulu ja tantsu juubeliaasta”](#) tähistamine vastavasisuliste üritustega
- 2019. aastal planeerib Rapla Keskraamatukogu suurendada internetikiirust
- Inventuuri on oma tööplaani planeerinud 8 raamatukogu
- Koduloolist tegevust töö peasuunana 2019. aastal on märkinud 8 raamatukogu
- Õpireis Soome tutvumaks Helsingi keskraamatukogu Oodi ja Lappeenranta keskraamatukoguga

Koostajad:

Katrin Niklus Rapla Keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja

Kristel Murel Rapla Keskraamatukogu raamatukoguhoidja

Tiina Talvet Rapla Keskraamatukogu komplekteerimisjuht

Õie Paaslepp Rapla Keskraamatukogu direktor

Direktor

Allkiri ..... /Õ. Paaslepp/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Eidapere raamatukogu	2	12	53
Hageri raamatukogu	3	80	140
Ingliste raamatukogu	2	206	1298
Juuru raamatukogu	1	6	30
Järlepa raamatukogu	3	68	160
Järvakandi raamatukogu	3	68	224
Kabala raamatukogu	2	12	160
Kaiu raamatukogu	3	20	104
Kehtna raamatukogu	4	84	227
Kivi-Vigala raamatukogu	2	62	60
Kohila raamatukogu	10	344	1467
Kuimetsa raamatukogu	1	6	30
Märjamaa Valla raamatukogu	10	206	1386
Lelle raamatukogu	1	6	36,93
Purku raamatukogu	3	68	10
Raikküla raamatukogu	4	94	60
Vahastu raamatukogu	3	20	104
Valtu raamatukogu	3	142	449,50
Vana-Vigala raamatukogu	2	62	60
Rapla Keskraamatukogu	33	631	2937

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Kodulugu ja paikkond: Mare Ülemaante, Urve Ellandi.

Kirjandusteemalised ettekanded, loengud: Pille Matt, Maie Kalmiste, Ingrid Teder, Kaja Tammar, Age Tekku, Taimi Jürgens, Annika Toom, Kristel Murel, Kaja Kivisaar, Tiina Talvet.

Raamatukogu töökorraldus ja turundus: Ede Talistu, Õie Paaslepp.

Raamatu „Pisike puu“ üleandmine: Ede Talistu, Maie Kalmiste, Õie Paaslepp, Kaja Tammar.
Esinemised /Intervjuud TRE raadios: Ede Talistu, Pille Matt, Ingrid Teder, Õie Paaslepp.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2018)
Kohila raamatukogu	Vihmaveesüsteemi parandustööd. Vihmaveerennide jäätumiskaitse
Kuimetsa raamatukogu	Osaline katuse vahetus
Märjamaa raamatukogu	Kodulootoas lisavalgustuse paigaldamine Ventilatsioonisüsteemide remont (korduv) Keskkütte tasakaalustamine
Laukna haruraamatukogu	Hoone kütetorustiku remont
Purku raamatukogu	Akende vahetus

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Hageri	Ettelugemine Eesti Vabariik 100 raames „Kingime Eestile 100 tundi ettelugemist“	24
	Muinasjutuhommik 1. klassile	7
	Ettelugemine lasteaias	16
Ingliste	Raamatukogutunnid õpilastele (4 korda) Väljapanekud uutest raamatutest Suvelugemisest osavõtt	47
	Raamatupäev	14
	Kirjandushommik lastele	46
	„Kohtume raamatukogus“	25
	„Õõ raamatukogus“	10

	Kohtumine kirjanikuga	34
	Raamatu „Tihti tehti tähti” esitlus	76
Järlepa	Vastlapäev	42
	Volbripäev	26
	Džunglipidu	42
	Tsirkus	42
	Vabariigi aastapäev	42
	Emakeelepäev	56
Järvakandi	Nukitsa konkurss	21
	Hommiühendus 2x (nooremad, vanemad) (2 korda)	52
	Lugemised lasteaias (3 rühma 3 lugu)	25
Kaiu	Õõlugemine Kaiu Põhikooli õpilastele	33
	Ettelugemispäev Kaiu Lasteaia	30
Kehtna	Nukitsa konkurss	34
	Kohtumine Made Balbatiga (lasteaia lapsed)	18
	Suveraamat 2018	16
	Koolivaheaja raamatulaager	22
	Made Balbati lasteraamatuillustratsioonide näituse „Pilt ja raamat“ avamine (põhikooli õpilased)	22
	Ettelugemispäeva kohtumised	97
	Kohtumine lastekirjanik Kadri Hinrikusega (põhikooli õpilased)	75
	Jõulujuttude aeg (põhikooli õpilased)	66
Kivi- Vigala	Eesti Vabariik 100 kontsert-aktus	45
	Kunst – joonistamine, maalimine, akvarell	11
	Märtsikuu mäluühendus Märjamaa Valla lasteaedade mudilastele	30

	Muinasjutuhommik	5
	Küberturvalisus	18
	„Pildid näitusel“	9
	Kirjaniketuur „Sõnaränd“	29
	Põhjala kirjanduse nädal. Ettelugemine	9
	Kuuse ehtimine	8
Kohila	14.03.2018 kohtumised lastekirjanik Kätlin Vainolaga	75
	03.04.2018 külas lastekirjanik Heli Illipe-Sootak	32
	09.04.2018 Kohila Koolituskeskuse näituse "Mõisalood" avamine (projekt „Kunst raamatukokku“)	14
	05.06.2018 Kärjääriorienteerumise "Oska Raplamaal Rada Leida" raamatukogu peatuspunkti ülesannete läbiviimine noortele	84
	06.06.2018 Ööraamatukogu	11
	01.08.2018 Kalmer Kaera seinakellade näituse "Ajas liikuv aeg" avamine (projekt „Kunst raamatukokku“)	5
	03.10.2018 Triinu-Liis Urgardi näituse "Fantaasiamängud" avamine (projekt „Kunst raamatukokku“)	26
	9.10.2018 Joonas Sildre koomiksi töötuba Kohila gümnaasiumi 10. klassi õpilastele (projekt „Kunst raamatukokku“)	25
	10.10.2018 laste- ja noortetoa avapidu	30
	31.10.2018 kohtumised kirjanik Kätlin Kaldmaaga	103
	28.11.2018 Marta Malsubi näituse "Näost näkku" avamine (projekt „Kunst raamatukokku“)	21
	05.12.2018 Prantsuse illustraatorite näituse "Mina ja teised" avamine	21

Kuimetsa raamatukogu	Õõlugemine	33
	Ettelugemine	3
Märjamaa Vall Raamatukogu		
Haimre haruraamatukogu	Piip ja Tuut	42
	Päkapikudisko	71
	Suvelugemine	1
Laukna haruraamatukogu	„Linnupesa“ rühma raamatukogukülastus	12
	Ettelugemistund	10
	Emakeelepäeva etendus nukkudega etteloetu põhjal	14
	Ettelugemispäev	11
	Jõulukaartide meisterdamine	10
	Jõulujuttude lugemine	15
Sipa haruraamatukogu	Unejuttude lugemine	14
Varbola haruraamatukogu	Oskar Luts pildis ja filmis	17
	Õõraamatukogu jututuba	12
	Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks	30
Valgu haruraamatukogu	Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks	15
	Ettelugemine (M. J. Eisen) ja näitus kirjaniku loomingust Valgu Põhikoolis	50
	Jõulud lastekirjanduses	18
Märjamaa raamatukogu	Tutvustasime Nukitsa konkursi raamatuid.	61
	Emakeelepäeva ja EV100 juubeliaasta luulelõuna	64
	Osavõtt Märjamaa noortekeskuse projektist "Loomepada", kus tutvustati noortele huvihariduse ja huvitegevusega seonduvaid võimalusi Märjamaa vallas	287
	Jaak Juske ajalooetk Märjamaal	28

	Koomiksi joonistamise töötuba noortele	14
	Ettelugemispäeva tähistasime	46
	Made Balbat illustratsioonide näituse "Pilt ja raamat" pidulik lõpetamine koos õpitoaga	32
	Külas kirjanik Ilmar Tomusk	62
	Kultuuripärandiaasta raames kohtumine pärimusmuusik Cätlin Mägi (Jaago) ja Mari Tammariga	146
	Reisimuljeid Ugandast pajatas Karina Riive	34
	Märjamaa muusika- ja kunstikooli näitus koos piduliku avamisega (2 korda)	16
	Mari muinasjutuhommikud (2 korda)	24
	Lasteaia rühmad külastasid raamatukogu (9 korda)	112
	Erinevad meisterdamise tunnid	38
	Näituste ühiskülastused: laua- ja seinakellade näitus, Haapsalu Vabadussõja mälestussammas vanadel fotodel, Laste LoomeStudio KEVADNÄITUS 2018, "Loodus ja matemaatika" Birgit Vahemetsa fotonäitus	380
	"Vol 2" Meeli Maria Viikmaa maalinäituse avamine	55
	Näituse "Oma silmaga 2018 - Minu mark" avamine	24
Purku	Sõbrapäeva kino	17
	Emakeelepäev	11
	Jutustamispäev	14
	Lasteraamatupäev kirjanikuga	17
	Ettelugemispäev	11
	Jõuluhommik	12
Vahastu	Õlulugemine Kaiu Põhikoolis 1.-4. klassi lapsed	33

	Ettelugemispäev Kaiu lasteaias	21
Valtu	Luulepäev Kaereperes	50
	A. H. Tammsaare 140	20
	Raamatukogutund (6 korda)	65
	Kasutajakoolitus (2 korda)	24
Rapla Keskraamatukogu		
Hagudi haruraamatukogu	Raamatukarneval	34
	Suvelugemine	26
	Infootsingu võistlus	24
	Ettelugemised (3 korda)	32
	Raamatukogutunde 12	
Alu haruraamatukogu	Ettelugemised (5 korda, sh Loeme 100 tundi Eestile sünnipäevaks 2 korda)	54
	Raamatukogutund (2)	25
	Kohtumine kunstniku ja illustraatori Made Balbatiga	66
	Kirjandushommik Väikese Villemiga	25
	Külla tuleb Rao Heidmets	28
Kodila haruraamatukogu	Ettelugemine	15
	Emakeelepäeva raamatukogutund	9
Rapla Keskraamatukogu	Muinasjutuõhtu mudilastele (6 korda)	240
	Muinasjutuline Astrid Lindgren (RÜGi 4.b kl. õpilastele)	25
	Netikirjariin (4 korda)	540
	Teraapiakoera lugemisminutid (8 korda)	30
	Annemari Laane raamatu "Rahapaja rada" esitlus - RÜGi 8.-9.klassid	37
	Helisevad metsamuinasjutud mudilastele ja täiskasvanutele	38
	Loe ja meisterda!	4
	Kohtumine kirjanik Ene Sepaga (2 korda)	133
	Kirjanduslik mälu mäng "Minu Eestimaa"	68

	Näituse "Mina näen nii 2" avamine	75
	Suveraamat 2018 pidulik lõpetamine (kultuurikeskuses)	200
	Ettelugemise konkursi maakondlik voor	26
	Joonas Sildre koomiksi joonistamise töötuba noortele	23
	Kehtna Kunstide Kooli näituse lõpetamine	17
	Põhjamaade kirjandusnädala ettelugemine	58
	Helkurioksa avamine Rapla Keskraamatukogu fuajees "Et Sinu tee raamatukogusse oleks turvaline ja nähtav"	9
	Jõuluhommik raamatukogus (2 korda)	25
	Tublide lugejate tänamine Rapla koolides (3 korda)	1700

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Hinnangu keskraamatukogu tööle peaksid andma maakonna raamatukogude töötajad. Tõese hinnangu saamiseks peaks seda tegema kultuuriministeerium või omavalitsuste liit (küsitlus; uuring).

Maakonnaraamatukogu ja keskraamatukogu ülesanded raamatukoguteeninduse koordineerimisel on:

1) Kogude komplekteerimine ja töötlemine

- Kõikide maakonna omavalitsustega on sõlmitud igal aastal hankeleping, mis sätestab: hangitavate teavikute summa, teavikute hankega kaasnevad kulud (serveri hooldus, kantselei- ja transpordikulud), täienduskoolituse korraldamiseks tehtavad jooksvad kulud.
- Anname soovitusi teavikute komplekteerimiseks erinevatele sihtgruppidele (kirjanduslik õpiring tutvustas uusi teavikuid kaks korda aastas; tagasiside maakonna raamatukogudelt on väga positiivne).
- Kasutame soodsaid hankimisvõimalusi.
- Vastutame Rapla maakonnas korrektsete kirjete eest andmebaasis RIKS.

2) Rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine

- Andmebaasi RIKS on kodulooliste artiklikirjete lisamine keskraamatukogu poolt järjepidevalt koordineeritud. RIKS-i kodulooliste artiklikirjete baasi lisati 2018. aastal kokku 718 uut kirjet, neist 430 bibliografeeriti Rapla Keskraamatukogus, ülejäänud Kohila ja Märjamaa raamatukogu poolt.

3) Rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine

- Aruandlust korraldame vastavalt kehtivale seadusele.

- Viime läbi töölaseid nõupidamisi omavalitsustes ja raamatukogudes, kus analüüsime raamatukogu tegevust statistiliste näitajate alusel. Näiteks 2018. aastal analüüsisime töökorraldust kaheksas raamatukogus (lahtiolekuaegade analüüs, kogude kasutatavus, töökorraldus).

4) Erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine

2018. aastal nõustati kohtadel raamatukogusid 30 korral.

- Kogude puhastamine ja paigutus (viidad, liigieraldajad).
- Inventuuride rakendamine ja läbiviimine (kolmes raamatukogus).
- Haldusreformiga seonduvad probleemid. 2018. aastal korraldasime 4 nõupidamist omavalitsuste ametnike osavõtul.

Täienduskoolitus:

Rapla Keskraamatukogu korraldas maakonna raamatukogudele täienduskoolitust vastavalt 2018. aasta koolitusplaanile. Koolitusplaani koostamisel olid aluseks organisatsiooni vajadused, raamatukogude poolsed ettepanekud, kutsenõuded, arengukavad.

Raamatukogu töötajatele vahendatakse erinevate koolituspakkujate infot „Rapla maakonna raamatukogude infolehes“. Haldusreformiga seoses on tõusnud vajadus nõustada KOV ametnikke ja raamatukoguhoidjaid.

Ainult projektide toel ei ole maakonna keskraamatukogul võimalik koolitusi planeerida ja korraldada. Riik peaks andma maakonna keskraamatukogule igal aastal kindla summa, mis võimaldaks süsteemselt erialast koolitust pikema aja peale ette planeerida.

- Raamatukogusiseselt kasutame alates 2010. aastast „Rapla maakonna raamatukogude infolehte“, kus jagame tööalast informatsiooni (raamatute tellimine, koolitusvõimalused jne.).
- Rapla Keskraamatukogu korraldas 2018. aastal maakonna raamatukoguhoidjatele 5 seminar-nõupidamist, 2 õppepäeva ja 3 koolitust, kus õppijatele väljastati koolitustõend.

Maakondlike projektide koordineerimine 2018. aastal:

- Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatused
- Rapla Keskraamatukogu poolt ellu kutsutud koordineeritud ettevõtmised: „Suvelugemine“, „Netikirjariin“, laste kunstiprojekt „Mina näen nii“, „Ettelugemiskonkurss“, kirjanduslik mälumäng „Minu Eestimaa“, soovitusnimestik „Hea raamat 2018“.